

[Rahbek.]

Fjernsynet er en Realitet. Det er i vore Dage fuldt ud berettiget at tale om Filmen baade som Kulturfaktor og som Samfundsproblem.

I den Betænkning, som Filmsudvalget har afgivet, sammenligner man Edisons Opfindelser paa dette Omraade med Opfindelsen af Bogtrykpressen for nu snart 500 Aar siden, og ingen tør vel i Dag bestride Berettigelsen i denne Sammenligning. Filmen muliggør, som det ganske rigtigt er sagt, at man selv paa afsides liggende Steder kan præsentere virkelig førsteklases Kunst.

Lad mig i den Forbindelse minde om Filmen „Den kloge Mand“, der for Tiden forevises i Provensen. Personlig har jeg haft stor Glæde af at se denne Film, ogsaa fordi den er dansk, og for mig i alt Fald staar den paa Højde med de gode udenlandske Films. Det har glædet mig, særlig fordi der har været rejst Kritik mod dansk Filmsproduktion fra de senere Aar, en Kritik, som vist ikke er helt uberettiget, selv om jeg mener, at Udvalgets Dom over dansk Filmsproduktion fra de senere Aar er lovlig haard.

Det forekommer mig ligeledes, at Stavnsbaandsfilmen i flere Henseender har truffet det helt rigtige. Det er blevet sagt, at der er for lidt Handling i denne Film, og det er vist rigtigt, hvis man skal bedømme Filmen som et rent Underholdningsstykke, men det tror jeg slet ikke, man har tilsigtet. Man har villet give Nutidsmennesker et sandt Billede af Bonden og hans Kaar for 150 Aar siden, og det synes jeg er lykkes overmaade godt.

Der er en lille Pudsighed, kan jeg kalde det, i denne Film, som viser, at de landbrugskyndige Raadgivere, som man antagelig har haft, sikkert aldrig har prøvet at saa Korn med Haanden. Det gælder det smukke og stemningsfulde Slutningsbillede i Filmen, hvor den unge Selvejerbonde i den tidlige Morgentime gaar ud over sin Mark og saar Korn i sin egen Ager. Det foregaar paa den Maade, at han, som vi siger, kaster ud for forkert Ben. Nu vil jeg ikke paastaa, at det er umuligt at saa Korn paa den Maade, men jeg vil paa godt Jysk sige, at hvis man saar paa den Maade, vil man blive træt inden Aften. Denne lille tekniske Fejl er dog uden Indflydelse paa Helhedsindtrykket af dansk Film, som jeg erkender har vist, at den formaar at skabe noget værdifuldt.

Foruden den kulturelle Opgave, som Filmen har og bør have i vor Tid, er Filmen

ogsaa taget stærkt i Brug som Propagandamiddel for snart sagt alle mulige Formaal. Hvor stor Interessen er for at faa Indflydelse paa, hvilke Films der skal fremvises, ses bl. a. af de mange Henvendelser fra Foreninger og Sammenslutninger om at blive repræsenteret i det paatænkte Filmsraad. Men selv om alle disse mere eller mindre berettigede Ønsker blev imødekommet, vilde mit Parti dog ikke være overbevist om, at nu var Sagen ordnet paa den bedst mulige Maade. Vi tror heller ikke, at blot man giver Staten større Indseende og Indflydelse, er det hele i Orden. — tværtimod, vil jeg snarere sige.

Naar den højtærede Justitsminister i sin Forelæggelsestale mente, at Venstre og Venstres tidligere Minister havde svigtet sit tidligere Standpunkt i denne Sag, vil jeg gerne dertil sige, at dengang havde Ministeren som Statens Repræsentant kun en kontrollerende Indflydelse paa Biografvæsenet herhjemme, og vi ser netop en alvorlig Fare i, at Staten faar en saadan Magtstilling paa dette vigtige Omraade, som Tilfældet vil blive, hvis det foreliggende Lovforslag ophøjes til Lov.

Dette er Begrundelsen for, at mit Parti i det andet høje Ting har stillet et Ændringsforslag, der tilsigter Overgang til fri Næring. Enkelthederne i det Forslag skal jeg slet ikke komme ind paa. Jeg indrømmer gerne, at det er en vanskelig, for ikke at sige en umulig Opgave for et Oppositionsparti, der ikke har Centraladministrationen til sin Raadighed, at udarbejde et Forslag i Enkeltheder; i alt Fald er det praktisk talt umuligt, hvis ikke man kan faa teknisk Assistance fra Ministeriet. Jeg ved ikke, om man har søgt, eller om man har haft en saadan teknisk Assistance. (Justitsministeren [Steinke]: Nej!). Justitsministeren siger nej, og saa er det maaske forstaaeligt, at der kan rettes Kritik mod Enkeltheder i dette Forslag, men Forslaget er fra vor Side ogsaa kun tænkt som et Forhandlingsgrundlag, idet vi har ønsket at give Udtryk for vort principielle Standpunkt i denne Sag. Det afgørende for os er Princippet, og hvis vi blot faar Tilslutning hertil, er vi villige til at forhandle om Enkeltheder i Forslaget.

Der er ogsaa her i Dag udtrykt Tvivl om, hvorvidt det kan gaa an at indføre fri Næring i Biografteatervæsenet. For mig er der ingen Betænkeligheder herved. Vi behøver blot at passere Sundet for at se Eksempler paa, at det kan gaa an. At svensk Film staar tilbage for dansk, vil vist ingen paastaa. Mig bekendt foreligger der i alt Fald intet om, at Sverige paatænker eller